

HALD
ZABRANSHÍ
JIAHELE

01-084-80

Cena váz. 49 Kčs

13/34

Větrné mlýny, Brno 2024

PAV
ZABRANSKI
JIAHVE

© David Zábranský, 2024

© Větrné mlýny, 2024

ISBN 978-80-7443-518-8 (tištěná kniha)

ISBN 978-80-7443-515-7, (eBook)

Řadu měsíců jsem měl úžasné deprese. Byl jsem po ten čas krtkem s křídly. Pohyboval jsem se jako dohlížitelský dron nad svým já a nad světem, který mě násobně přesahoval... Byl jsem tímto dronem. Byl jsem nakrtknutým dronem svého já a nakrtknutým dronem obřího světa.

Co prezentuju na dalších stránkách (za moji potřebu pořád něco prezentovat může chlubitivé hele, které mám v genech po otci), je záznam té doby, pozorování, výtah – z deníku. Těm, o nichž píšu, ponechávám jejich skutečná jména. Mrzí mě to, ale jinak to nešlo.

Zábranský – král slunce, spisovatel-spojovatel (tranzistor mezi já a hele), no a především – kdo mě zná, ten to ví – jižanský typ.

17. 5., úžasné pondělí, Methana

Svítlí sluníčko, jdeme se koupat na zadní pláž, jak jí říkáme. Je to písčitá pláž asi dva kilometry od penzionu a většinou jsme tam aspoň dopoledne sami. Řekové se nevybatolí z domu dřív než v jedenáct.

-

Cestou k vodě se skláním. Pokorně, věkem... A trochu doprava: *Já.*

18. 5., úžasné úterý

Za posledních dvacet let jsem napsal skoro tucet románů. Jiné literární žánry jsem neuznával. Měly moje romány úspěch? Ani moc ne. Psal jsem je, jako by šlo o maturitní eseje, a podle toho to dopadalo: „Ven, a za rok reparát, Davide,“ volali za mnou co chvíli recenzenti Bílek s Klíčovou.

-

Stavěl jsem na start literárních závodů chrty se zlamanýma nohama. Všichni pár metrů po startu padli. Když se tak stalo, nabral jsem padlý kus a odnesl jsem ho na nosítkách za doprovodu hlasitého houkání k sobě domů. Postupně jsem je všechny uklidil do poličky. Podpírají se teď vzájemně v mé obří knihovně, díky čemuž aspoň stojí, rovní, nepřeložení, *untranslated*. (Milan Kundera kdysi vydal knihu s titulem *Umění románu*. Já bych mohl z vlastní zkušenosti napsat esej o neumění téhož. Začal bych tím, že nestačí er-forma a tlustý knižní hřbet. Literatura potřebuje život, krev, obraz. Poznání, úžas, představivost. Chce to víc „jů“. Ubrat „hele“, poslouchej, piš si. Chce to ubrat všechno moje vykládání *ex cathedra*. Ano, přiznávám, že v triu Zábranský–Bílek–Klíčová toliko já byl nudným pedagogem. Čeští recenzenti vypadají jako zlobivá školní třída. Bílek nosí trika s komiksovými obrázky. Klíčová má vlasy obarvené na modro.)

-

Měl bych místo románu zkusit jiný žánr? Šel by mi lépe deník? Jsem v zoufalém stavu. Možná by mi deník pomohl. Mám tedy otevřít svůj sešit značky Moleskine? Mám si nazout dobře naostřená plnicí pera a mám s jejich pomocí provést na tenkém papíře trojitý Munchův výkřik?

-

Vlečné sociální sítě plundrují poslední zbytky tichého hloubání. Každý trouba píše memoáry, autobiografii či autofikci. Nepotřebujeme další deník, v české ani světové literatuře, v naší atmosféře. (Říkám, že nepotřebujeme další deník, ale pravda je spíše taková, že nepotřebujeme další projevy zahleděnosti do sebe sama, a ani to neplatí

beze zbytku. Na prvního jajánka, který sedne ke klávesnici a vyplivne mistrnou zprávu o sobě a o ničem jiném, čeká zasloužené literární ocenění, Magnesia Litera, e-mail s předmětem „No konečně!“, Kniha roku Lidových novin a překlady do spousty jazyků. Vlastně souhlasím s požadavky naší literární kritiky. Kdysi jsme měli autory, jako byli Hrabal a Kundera, Ota Pavel, Ladislav Fuks. Dnes nemáme nikoho a nic. Po dvaceti letech, kdy v naší literatuře nebylo nic, konečně potřebujeme něco. Román, deník, básnickou sbírku... Z Prahy, z periferie... Klidně z ciziny, pokud to bude česky... Potřebujeme něco. Něco, odkudkoli a v jakémkoli žánru, ale nikoli nic nebo cokoli.)

-

Možná bych s deníkem už začal, ale paralyzuje mě šestidílná knižní série s titulem *Můj boj*, kterou napsal norský spisovatel Ove Knausgård a která byla přeložena do desítek jazyků včetně češtiny. Nečetl jsem to. Vím nicméně, že jde o jeden z autofikčních monumentů posledních let. Podíval jsem se na Knausgårdův styl, něco málo jsem si o tom pánovi přečetl na *iLiteratuře*, ale především jsem viděl, co Knausgård udělal s naším spisovatelem Honzou Němcem. Nechci dopadnout jako Honza Němec.

-

Honza se pro Knausgårda nadchnul a ve své poslední knížce (*Možnosti milostného románu*, Brno 2019) se jím silně inspiroval, což říkám velmi ohleduplně. Popravdě se do Knausgårda docela vžil, vlil, cítil se jako Knausgård, a kdo by se mu divil. Knausgård kolem sebe má celou mytologii, vortex, který strhává lidi s roztřeseným dolním rtem, jako je Honza Němec. Proč ale mluvit o Honzovi, sám mám s pózo-

váním a modelingem hodně zkušeností. Ještě docela nedávno jsem se cítil, jako bych na sobě měl kostru nebo kůži Milana Kundery či Witolda Gombrowicze. Při jednom masopustu jsem na sobě měl kožich a hlavu Marcela Prousta. Moje literární madlenka po namočení připomínala cizí, zahraniční styly... Je těžké psát v našem malém jazyce, ve kterém o nic nejde. Jazyk je neznámým způsobem provázaný se zemí, kde se jím mluví. Je to tajemné pouto, v nejmenším nerozumíme jeho technice, ale opakovaně zjišťujeme, že je sakra pevné.

-

Jaká země, takové možnosti. Aktuálně nejsme na úrovni Knausgårdova Norska. Tak daleko. Tam, kde je Norsko... Naši literární kritice za daného stavu nezbyvá než srovnávat nesrovnatelné. Výsledkem je nálepka „český Knausgård“, jak se u nás psalo o Janu Němcovi, a „český Houellebecq“, což se údajně přihodilo mně. (Moc bych sobě a Honzovi přál, aby o nás jednou někdo věděl, aby se o nás učilo na základce a tak dále. Možná se tak nakonec stane, ale bojím se, že se o nás děti nebudou učit jako o spisovatelích, nýbrž jako o kolaborantech. Ty roztřesené dolní rty, ta saka ze Zary...)

-

Recenzenti Bílek s Klíčovou to myslí dobře, když české autory pomocí výrazných triček a obarvených vlasů zkoušejí navádět na správnou trať, jako to dělají pajduláci s obřími chrániči sluchu na uších, kteří na ranvejích na Letišti Václava Havla navádějí letadla. Snaží se a myslí to s námi dobře. My však neletíme.

-

Co se týče notesu Moleskine a mého záměru začít psát deník právě do něj, jak to zmiňuju na začátku textu... Ne,

to se nestane, dělal jsem si srandu... Já a Moleskine? Haha. Vůbec ne, *definitely not*. Znáte ty Moleskiny? Možná je vídáte na Instagramu. Nic pro mě. Gumička, kterou jsou notesy Moleskine opatřeny a která slouží k tomu, aby se notýsek náhodou při přenášení neotevřel, mi přijde vrcholně trapná, precitlivělá. (Já jsem úplně jinej typ. Poslední dva romány jsem jako Bivoj napsal do telefonu. [Yes, I wrote my last two novels on a phone. A phone, not iPhone. Of course it wasn't an iPhone. How could I use an iPhone?! iPhone is the same as Moleskine, it has absolutely the same feel to it... How should I say it... If you know „kočičí jazýčky“? It's a Czech chocolate. iPhone and Moleskine have the same feel and energy as „kočičí jazýčky“. Bivoj is something completely different. I am Bivoj, from Czech mythology... Bivoj is wild and strong and...])

19. 5., úžasná středa

Dokážu se zlostně dívat na Doru, své teprve dvouleté dítě. Nemůžu si pomoci, jsem zoufalec. Mám pocit, že mě Dora omezuje. Chodí nesnesitelně pomalu a jinam, než chceme. Ruší mě, když si chci číst non-fiction na kindlu... Ještě o něco zločinnější mi připadá její věk. Je mladá a na rozdíl ode mě má všechno před sebou. Mladičká koule u nohy. Omezuje mě a pak, až já budu pod drnem, až já se odkutálím, ona bude žít a žít a žít, což mi v principu vadí. Pouze v principu, jinak jí přeju jenom to nejlepší. Peru po ní eko plenky, a dokonce mě zrovna nedávno napadlo, že bych pro ni možná jako pro jediného člověka dokázal položit život, což byl silný moment, ale přesto... Zešílel jsem? Nedokážu jí odpustit její mládí a možnosti.

-

Závidím jí. Podle všeho ji čeká lepší dětství, než jsem měl já, tlustý jedináček v nefunkční rodině. Dora je a bude hubená jak lunt. Už za pár měsíců se dočká sourozence, čímž odpadne další tlak. A že bych se kdy začal hádat s Pavlou, jako se hádal můj táta Jarda s mojí mámou Jaruškou, ne, to si nedokážu představit. Takže Dorinka má vyhráno: útlost, sourozenec, harmonie. Její dětství nebude mít chybu... (Aspoň trocha spravedlnosti přijde opožděně díky globálnímu klimatickému rozvratu. Dora za třicet let bude stát v záplavě, požáru a hurikánu. Jako jsem v nich stával já.)

20. 5., úžasný čtvrtek

Sotva jsem odpoledne vyprovodil Pavlu s Dorou k trajektu směr Athény, hladově jsem se na internetu vrhl na porno. Zadními packami jsem ještě mával za odjíždějící lodí a předními už jsem byl u Firefoxu. Odpojení, připojení. Jo a je otázka, jestli to předtím, to mezi Pavlou a mnou, bylo opravdu hluboké – kvalitní – připojení. Nehádáme se, ale ani spolu moc nemluvíme.

-

S pornografií jsem prošel technologickými revolucemi od knihtisku přes pískající modem až po kabel a 4G. Hodlám si užít ještě pár pokroků, pár zlepšení kvality života na síti, načež to někdy kolem 7G zabalím, ačkoli je otázkou, zda mě masturbace nechá. Čím jsem starší, tím silnější je mé přesvědčení, že nejde říct: „Odmasturbováno jest.“ Masturbace s člověkem zůstává, postupně ho obklopuje a uzavírá. Její pohyb začíná připomínat posměšné strouhání mrkvičky. Přirozená neochota informovat své blízké mutuje pod vlivem masturbace v neschopnost... Například zrovna dneska

po Pavlině odjezdu. Říkal jsem si: „Zavolej manželce, kterou jsi před chvílí posadil na loď, že masturbuješ a myslíš na ni.“ Mám Pavle zavolat? Moc se mi do toho nechtělo. Chvilku jsem váhal, ale nakonec jsem se rozhodl, že se jí přece jenom ozvu a povím jí, co se právě děje. Rozhodl jsem se a už jsem skoro sahal po telefonu. Ale víc nic. Nemohl jsem. Všechny komunikační prostředky jako by byly za závojem, mimo bublinu.

-

Říkají tomu myslím „mentalita sila“, z anglického *silo mentality*. Mám pocit, jako bych žil v zavřené a zakouřené kuřácké místnosti. Raduju se a pracuju v jakémsi meta-kondomu velikosti člověka. Uvnitř. Klidně se může stát, že za dvacet let budu senilní a impotentní, penis na nic, penis jenom na močení, ale masturbace i za těchto podmínek bude dál tvořit jediný dramatický oblouk mého životního příběhu: „Here am I masturbating... Here am I floating in my tin can, far above the world.“

21. 5., úžasný pátek

Probudil jsem se před pátou ráno, což je znamení. Všechny romány jsem psal od pěti nebo i od čtyř ráno, abych měl odpoledne a večery pro sebe. Třeba dnes něco přijde, nějaký ten námět, první věta, uvidíme. Můj vnitřní motor běží na volnoběh a čeká se jenom na inspiraci, aby zařadila rychlost.

-

Přetočil jsem se na záda a shodil jsem tenkou deku. Venku ptáci nádherně zpívali omluvy za nepohodlnou hotelovou postel. Neboť tak to tady chodí. Nádhra v Řecku

vždy jde ruku v ruce s nepohodlím nebo s jiným negativem. Nádherné řecké pláže jsou pokryty odhozenými kelímky od kafe. V Athénách přicházím do styku se státní správou, která mnohdy nic nespravuje, často ku prospěchu věci. Každý tady má svého antagonistu. Je to dramatická země. Jezdím si sem vyzvedávat maniodepresi, aspoň záblesky spokojeného života.

-

Českým ministrem zdravotnictví se nedávno stal dermatolog a zakladatel nadace Stan proti melanomu Petr Arenberger. Wikipedie: „Před rokem 1989 byl členem KSČ... Od září 1989 byl veden jako kandidát tajné spolupráce (KTS) pod krycím jménem KŮŽE.“ Takhle vyřezanej kus perfektně pasuje do úřadující Babišovy vlády. Arenberger je současný zlatý český standard. Až na jednu drobnost: Arenberger přehnal svůj zevnějšek.

-

Kdykoli v posledním týdnu otevřu internet, vyskočí na mě nová zpráva o Arenbergerových podvodech z dávnější i nedávné doby. Všechny tyto články jsou přitom doplněny fotkami, na nichž Arenberger vypadá jako jogín Bikram. Jsou Arenbergerovy portréty upravené ve Photoshopu? Nebo je upravena i Arenbergerova kůže a vůbec vizáž? Druhou možnost vzhledem k jeho vzdělání a profesnímu zázemí nelze vyloučit.

-

Je to vyhlazená tvář člověka, který dlouhé roky těžil z rakoviny a myslel si, že má heslo a klíč ke světu: „Aabarakadabra, vyříznu vám melanom!“ On a rakovina byli jedno, v očích naší veřejnosti bozi. Nyní ho jeho klam dostihl. Arenbergerova

tvář na fotce říká: „Dávám život, řežu melanomy.“ Článek pod fotkou říká: „Pan Arenberger lže a rozkrádá státní dotace.“ Běží to tak už řadu dní. Nahoře na fotce je jakýsi jogín Bikram Arenberger, který aspoň naoko dává život. Dole v textu se tvrdí a dokládá pomocí různých dokumentů, že tento jogín krade. Nahoře dává život, v podstatě krade.

-

Seznam, Aktuálně... Prásk!

-

Arenberger nevzal v potaz, že v redakcích *Seznamu* a *Aktuálně* sedí příslušníci mladé generace, kteří jsou od hlavy k patě dobře ošetřeni opalovacími krémy. Mladí lidé se nebojí, že je něco uhrane, sotva zkritizují onkologa. Kašlou na pověry. Mladí novináři ze *Seznamu* a *Aktuálně* se panu doktorovi podívali pod kůži – pod ten jeho marketing, pod ty jeho čisté a opálené *public relations*.

-

Bojím se, že mi začíná vadit moře. Bojím se je slabé slovo. Třesu se při tom pomyšlení hrůzou, neboť můj vztah ke zdejšímu mořskému živlu je otázkou života a smrti. Skoro ničeho se neděsím víc než představy, že bych jednoho dne mohl ztratit lásku k moři a k Řecku. Před každou cestou z Prahy do Athén si říkám: „Co když tentokrát už v Řecku nepřijdou žádné manické fáze nadšení? Co když tam přiletím, a nic, žádný zázrak se nestane?“ No ano – co pak? Upnul jsem k Řecku všechnu svoji sebeúctu. Je to moje základna. Hodinky, na které se můžu kdykoli podívat a najít na nich místo času nápis „Člověk“. Člověk podle mě musí mít aspoň něco, co mu postupem času nezačne vadit. (Mně nakonec, třebaš i po počátečním nadšení, vadí všechno, i vlastní dítě...)

-

Když jsem se před chvílí vracel kolem moře z pláže do penzionu, napadlo mě, že by na moři šlo něco zlepšit, a hodil jsem na masu vody lehce pohrdlivý pohled. Vůbec by nebylo na škodu, kdyby moře bylo víc jako bazén. Nevadilo by, kdyby nebylo slané. Tak zněly moje výčitky.

-

Kupodivu jsem se nezastavil a nezhroutil se, sotva mi ty myšlenky bleskly hlavou. Neprasklo sklíčko na mých digitálkách „Human being“. Bylo to nicméně o fous. Žádné mentální triky (ani ten nejlepší: že ti trošku vadí mořská sůl, znamená, že už jsi u moře jako doma) nedokázaly zastříť fakt, že malý účetní a soudce v jedné osobě, který kdesi na mé druhé straně (na mé „*bright side of Zábranský*“) vede ukázkový život (nikam nespěchá, váží si možnosti trávit dlouhé týdny u moře a je vděčný za to, že má zdravé a krásné dítě), si udělal do notesu další kritickou poznámku: „Ten Zábranský... Ta jeho viditelná *dark side*.“

22. 5., sobota

Pavla mi napsala o své kontrole po prvním trimestru: „Tvoje máma hlídala skoro dvě hodiny a pohoda. Jinak screening dopadl nad očekávání dobře, zatím teda jen ten scan. Krev se k tomu připojí později a může s tím ještě zahýbat, ale prý už není pravděpodobný, že by to nějak extrémně zhoršila. Prostě mám skvělé hodnoty, dokonce mi to snížilo i to základní číslo daný mým věkem. Takže zatím dobrý!“

-

Byla to zpráva jako pro splašeného koně. Jsem pro Pavlu někdo jako BoJack Horseman?

-
Ocenil jsem Pavlinu energii a dobrou práci s vykřičníkem na samém konci zprávy: „Takže zatím dobrý!“

-
Ten vykřičník! Ta energie!

-
Chudák Pavla, žena umělce. Je skoro o patnáct centimetrů vyšší než já. Nádherný kus. Typ jako Monica Vitti nebo Pénélopé z Homérovy *Odyssey*. Pusu má jako Brigitte Bardot, včetně sexy mezery mezi zuby. Navíc je ročník 1985. Čili relativně mladá. Měl bych ji obskakovat, vážit si jí, milovat ji. Místo toho jsem se k ní poslední dobou choval jako T. S. Idiot, každý den byl nejkrutější, ale ona vydržela. *Bester Freund, was ist das Herz des Menschen!* Snesla měsíce náporu vedle trpícího Werthera... Co se po tu dobu dělo, bylo šílené, zoufalé, nebezpečné.

-
Když jsme v Athénách před čtvrtrokem zjistili, že čekáme druhé dítě, praskla mi hlava a rozjela se po dvou kolejích. V prázdnou, které zbylo na rozcestí, jsem byl já, moře beznaděje. Začal jsem tehdy mluvit z cesty. Omezovalo mě už jedno dítě. Dvě děti mě anulují.

-
„Achich achich. Achich ouvej... Dvě děti, to je pod lidskou důstojností. Dvě děti, to je konec!“

-
Pavla na moje achich achich zareagovala bezvadně. Nabídla další projevy dobroty. V každé volné chvíli couvala po polních cestách k našemu statku, sypala při tom na zem hrsti ova a doufala, že se brzy opět začnu koncentrovat,

skloním hlavu a půjdu. Pár drobků dobroty propašovala i do citované zprávy. Pár drobků pro slepici; nebo pro koně, pokud bych přece jenom byl ušlechtilejší zvíře. Ať tak nebo tak, při čtení Pavliny zprávy se mi ulevilo. Jednak díky jejímu tónu, ale hlavně díky obsahu. Screening dopadl nad očekávání dobře! No hurá. Po celé předchozí tři měsíce jsem se bál, abych tomu ještě nenarozenému děcku svojí rozjetou hlavou nějak neublížil.

-

Jsem podrážděný, agresivní. Můj život jde poslední dobou moc rychle a možná je pozdě. Je mi 44 let. První dítě se mi narodilo ve dvaadvaceti. Další se narodí za pár měsíců, počítám v prosinci. Jde to pomalu, rychle... A furt jsem Werther.

-

Kdo chtěl druhé dítě? Pavla tvrdila, že chce druhé dítě kvůli Doře. Pořádíme Doře sourozence a my dva prostě ještě jednou zatneme zuby. Pavla je úžasná.

-

Se mnou to bylo složitější. Na jedné straně jsem nechtěl další starosti, dalšího rušivého elementa. Na druhé straně jsem ale už roky chtěl ukázat celé řadě lidí (všem českým autorkám a autorům, naší kritice, svojí mámě a Pavliným rodičům), že jsem velmi vitální, což se dobře dokazuje zplozeným dítětem. Potřeba prokazovat vitalitu s věkem sílila, takže jsem si postupem času začal říkat – proč ne. Třeba jednou dostanu Magnesii Literu za dítě. Tím ale moje úvahy nekončily. Vůči puzení plodit a prokazovat vitalitu ihned vyskočilo protipuzení: nechuť znovu kvůli děcku přerušovat manželský intimní život. Nejsem z těch, kterým nacpaná

břicha připadají sexy. Ani vytahaná břicha mi nepřipadají sexy... Jsem v tomhle ohledu trošku jako Donald Trump, který se na těhotné a na čerstvé mámy celý život díval tak, jak se Evropa dívala na ruiny před nástupem romantismu. Číňané se tak mimochodem na ruiny dívají dodnes.

-

Nechtěl jsem dál ruinovat Pavlino tělo. Nechtěl jsem ho ruinovat dál, znovu. Bylo mi jasné, že Pavla už napodruhé nemusí najít dost vůle k tomu, aby tělo uvedla do stavu, který by aspoň připomínal stav před dítětem, přesněji přede dvěma dětmi. Ale nejde jenom o vůli. Pavla možná se dvěma dětmi nebude mít na rekonstrukci figury ani čas, nebo prostě už nebude mít možnost, nepůjde to, bude po fyzické stránce hotová. Jóga, přestože to slovo chytře sugeruje nikdy nekončící štěstí, má své limity.

-

Existuje ještě jeden důvod, proč jsem se bránil druhému dítěti. Chtěl jsem, aby Dora byla jedináček jako já. Z principu. Aby bylo po mém. Dora nám stačí. Dora a tečka. (Tohle byl zvlášť nechutný důvod. Všichni moji blízcí vědí, že model „Zábranský a tečka“ se neosvědčil. Ne, já nejsem dobrá reklama na jedináčky. Oproti tomu Pavla je vynikající reklamou na sourozence. Pavla je zdravá, dospělá, miluje svoji sestru, tátu i mámu.)

-

Chtěl jsem to i ono, jedináčka i malé fotbalové mužstvo, což mě paralyzovalo. Kdykoli jsme s Pavlou načali téma druhého dítěte, zda ano, či ne, zařadil jsem v paralýze na neutrální. Ať rozhodne osud... Když osud rozhodl, stalo se, o čem už jsem psal. Zešílel jsem. Pavla zatnula zuby a dál

plnila manželský slib. Načež po pár týdnech přišla s dojemně dobromyslnou radou. Aby se mi aspoň trochu ulevilo, doporučila mi program o třech bodech: 1) začni znovu pít pivo, netrap se už tou abstinencí (jak dlouho už nepiješ, tak půl roku?), 2) zaříd' si co nejrychleji termín očkování proti koronaviru, 3) nemysli pořád na děti.

-

Místo bodu tři Pavla mohla říct: „Nepočítej pořád, kolik ti bude, až budeš mít od dětí klid.“ Jenomže já tu cifru musím počítat. Musím ke svému věku připočítávat osmnáct let, dvacet let. Možná šestadvacet let, pokud Dora a její sourozenec půjdou na vysokou školu. Musím počítat, kolik mi bude, až děti vyletí z hnízda, protože jednou chci mít ničím nerušený skvělý důchod. Je to moje poslední naděje.

-

Pavla měla pravdu ve všech třech bodech, ale zmínka o očkování proti koronaviru zasáhla přímo střed terče. Je to tak: dokud nedostanu pigáro do ramene, neuklidním se... Naštěstí už mám termín. Hned druhý den po příletu do Prahy si jdu pro první dávku vakcíny na Polikliniku Prahy 7 u nás na Letné, v té experimentální čtvrti, která se v posledních letech stala symbolem totální prázdnoty.

-

Abych termín očkování získal, strávil jsem především s rezervačním systémem Ministerstva zdravotnictví celou noc. Viděl jsem prostým okem všechny jeho chyby. Zaregistroval jsem ty, o kterých se vědělo a psalo se o nich v médiích (že se systém hroutí), ale objevil i další, o kterých se ještě nepalo. Vypadlé slovo v manuálu, který evidentně byl slepencem z různých doců, pdf a jpgů, *tout court* ctrl-c, ctrl-v, udělalo

z jednoho konkrétního bodu nápovědy nesmysl. Tabulky a obrázky přetékaly lázo plážo z jedné stránky na druhou.

23. 5., neděle

Adéla Knapová se mě začátkem května zeptala, jestli nechci za šest tisíc korun napsat povídku pro časopis *Reflex*. Nespletla se? Neměla na mysli román? Copak neví, že povídky a básničky jsou pod mojí rozlišovací schopností? Nakonec jsem to ale napsal. FOMO. Viz „Přílohu I“ na konci tohoto svazku.

-

Napsal jsem povídku pro *Reflex*. Nikoli pro *Respekt*. V této otázce musí být jasno: napsal jsem povídku pro *Reflex*, nikoli pro *Respekt*. Prosím nezaměňovat! Oba jmenované časopisy začaly vycházet někdy kolem roku 1989, čímž ale podobnost končí. *Respekt* od té doby zraje jako americký politik Joe Biden. Enigmatically mlčí, jako to dělávají starci, a občas zmíní green deal. *Reflex* na druhé straně fotovatí jako zpěvák Morrissey, frontman kapely The Smith. Ach, starý Morrissey! Mám na mysli jeho odpor k islámu (ten jeho anitiislám, ten jeho antišislám, ten jeho antiislám) a mediální bojůvky za svobodu slova. Kdo si plete *Reflex* s *Respektem*, nemůže pochopit český porevoluční vývoj.

-

Adéla Knapová je jedním ze zhruba pěti lidí, kteří si ode mě za posledních patnáct let nechali podepsat knížku, a možná je jediná, která to myslela vážně. Máme hodně společného. Oba se chováme jako jedináčci, což nám často ubližuje. Oba vlastníme nemovitosti v Řecku. Oba vydáváme knížky a oba doufáme, že to jsou romány. Navíc se oba

snažíme před svým okolím působit dojmem těch, kdo mají vedle zhaslé české literatury i jiný, frčící svět. Adéla s oblibou jezdí po Čechách v autech luxusních značek, jako jsou Tesla a Porsche. Rádi nosíme sluneční brýle.

-

Chceme budit dojem, že máme velmi dobrou náladu, život na háku. Ale jsou mezi námi i rozdíly. Adéla píše pro *Reflex*, kde dostává deset tisíc za každý delší text. Já píšu pro brněnské nakladatelství Větrné mlýny, kde dostávám padesát tisíc za dva roky práce na románu. Novinové články Adéla pravděpodobně tluče na počítači, ale romány píše plnicím perem do sešitů značky Moleskine. Víím to, protože Adéla své psaní fotí na Instagram.

-

Zcela rozdílný je náš vztah k Magnesii Liteře. Já tu literární cenu zbožňuju. Magnesie Litery pro mě byly někdy v rozmezí let 2006 až 2020 smyslem života. Psal jsem romány jenom proto, abych se následně mohl přihlásit do Magnesie Litery. Všude vytrubuju, že po té ceně toužím. Adéla naopak každému na setkání vypráví, že Magnesii Literu i další naše literární ceny ignoruje. Dokonce odmítá své knížky do Magnesie Litery přihlašovat. (Je si ale Adéla vědoma faktu, že knížku může do soutěže nominovat i sama porota? Adélina nechuť k Magnesii Liteře je v podstatě irrelevantní. Pokud se něco z jejích věcí bude porotě líbit, Adéla dostane Magnesii Literu, ať chce, nebo nechce. Je si toho vědoma?!)

-

Úplně nejzásadnějším rozdílem mezi mnou a Adélou je nicméně fakt, že Adéla nemá děti, zatímco já s Pavlou čekáme už druhé. Adéla děti nechce. Adéla chce psát. Kdysi mi

sama řekla, že se chce soustředit na literární tvorbu, a já jí závidím její odvalu. Sám se snažím dělat obojí, mít děti i psát. Věřím, že to je možné, ale jenom si tím lžu do kapsy. Člověk nemůže mít všechno. Moje snaha zaseknout drápek aspoň ve dvou směrech je ukázkou velmi zavádějící vychytralosti.

-

Na Methaně je nádherně. Miluju to tady.

-

Popravdě mě Methana začíná unavovat a trochu se bojím o svoji kůži. Už měsíc a půl chodím tam a zpátky podél vody, nejdřív v mikině, v posledních týdnech už jenom v plavkách trenkovitého střihu, barva červená, značka Admiral. Dokud jsme tak chodili podél vody s kočárkem ve třech, ani mi nepřišlo, jak těžko by se takové chování případně obhajovalo. Doleva na pláž, vlézt tam do vody, doprava na druhou pláž, vlézt do vody.

-

U vody to pěkně opaluje.

-

Jsem sluneční deprivant vyhladovělý z Čech a z komunismu. Veřejně kritizuju premiéra Babiše a jeho Agrofert, ale v principu se chovám stejně (jako Babiš, Agrofert a Babišova řepka), když rukama nohama hrabu sluneční dotace. Hnědá barva kůže je pro mě statusová záležitost, stejně jako je pro mě statusovou záležitostí štíhlá postava. Asi trpím nějakým komplexem. Měl bych proklínat průmyslovou revoluci a vedle toho španělské objevitele, kteří kdysi do Evropy přivezli první brambory. Kdyby lidi dál dřeli na poli místo ve fabrice a kdyby Španělé v šestnáctém století nepřivezli do Evropy ty levné kalorické bomby, mohl jsem dneska v klidu tloustnout

někde ve stínu, aniž bych riskoval, že mě okolí přestane považovat za pracháče.

-

Říkám si, co si o mně asi myslí Stavros a jeho rodina, od nichž si tady pronajímáme pokoj v jejich penzionu. Vědím, že jsem spisovatel, ale podle mě si musejí myslet, že jsem především fanatik do opalování a opravář mobilních telefonů. Kdo jiný než opravář telefonů by do mobilu hleděl i za chůze k vodě.

-

Stavros a spol. zdaleka nevědí všechno... Nevědí, že na telefonu píšu romány... Jsem pro ně trapná nula. Trapná nula, která nicméně má vysokou a velmi dobře vypadající manželku. Vybrala si mě vysoká krasavice. To by teoreticky mohlo znamenat, že ve mně něco je. Musím na majitele našeho penzionu působit jako nula s otazníkem. Doufám, že si mě nehledali na internetu. O spisovateli by mělo být slyšet, ne?

24. 5., pondělí

Čím dál častěji vídám na silnici nebo v moři ztracené roušky. Nechápu, jak se to někomu může stát. Říkám si v duchu, že jejich majitelé jsou méněcenná prasata, ale po pravdě jim závidím, že umějí k pandemii přistoupit s takovou nonšalancí. Já bych roušku nikdy neztratil. Rouška je mojí součástí. Mojí druhou kůži.

-

Nejde o to, že bych se bál nákazy a že bych venku neudělal krok bez ochrany dýchacích cest. Často mám roušku uklizenou, a to i v situacích, kdy ji podle zdejších pravidel mám mít na puse. Jde o jiné pouto. Rouška je od začátku

pandemie emocionálním centrem mého života. Obrazně řečeno je zkrvaveným kusem oblečení, s nímž v duchu už rok nonstop manifestuju před čínskou ambasádou, jako to dělají pozůstalí po obětech státního násilí. Čína mi něco zabila. Dokonce nám všem podle mě něco zabila: naše eldorádo, onen společenský stav, který jsme v Evropě zažívali až do jara 2020. Šlo o jakousi perversi „negativní svobody“. Evropané si v období mezi pádem berlínské zdi a příchodem covidu dělali, co chtěli, ale jejich stát se z toho netěšil. Jejich státu to bylo jedno.

-

Dnes ráno na ČT24 vyhlašovali nová čísla. Kolik metrů, kolik dní, kolik lidí, kolik hodin, kolik testů... Definitivně se otevřely pavilony zoologických zahrad. Slovo *definitivně* je třeba brát s rezervou a pavilony prosím neplést s výběhy, které už byly otevřené tuším od minulého týdne... Metry na osobu v obchodě: nově patnáct. Počet testů na covid k cestě za hranice: tři, ale testy možná budou bezplatné. Stále je třeba sledovat každou zemi zvlášť, pokud člověk chce vyjet. Pravidla se v různých zemích liší. Švédské stoly na území Česka zakázané. Penzion na Šumavě s jedním testem a pouze na týden. Po týdnu nutno oznámit prodloužení pobytu a udělat si nový test na covid. Nejsem si jistý, zda prodloužení stačí oznámit, nebo je o něj třeba požádat. Eldorádo si člověk představuje maličko jinak.

-

Podle *Guardianu* brzy nebudeme muset podstupovat covidové testy. Prý je nahradí cvičení psi. Titulek článku tvrdí: „Rychlejší než PCR test: Psi dokáží poznat covid ani ne za vteřinu“.

-

Fucking wonder. I fucking wonder.

-

Kurevský úžas. Já kurevský úžas.

25. 5., úterý

Za šest dní se vracím do Athén a doufám, že jsem se nespletl, když jsem si propočítal, že zhruba do té doby bych mohl na Methaně se svým životním stylem přežít. Nevařím si. Zároveň ani nejím v hospodách, nebo v tavernách, jak řeckým hospodám afektovaně říkají někteří čeští dovolenkáři. Můj jídelníček je strohý. Ovesné vločky, banán, rajče, feta, olivy, okurky, suchary, ovesné vločky, rajče... Ve zdejším megamarketu, který jeho majitel latinizoval na supermarket (viz červenobílý vývěsní štít), toho o moc víc nemají, když nepočítám amerikanizovanou kolu a chipsy. Proč nechodím do taveren, je na jinou kapitolu. Nechci tloustnout, ale těch důvodů je víc.

-

Poslední týden vstávám ve čtyři ráno a můj denní rytmus je velmi podobný tomu, který jsem míval v době, kdy jsem psal romány. Nejprve pět hodin v rauši píšu. Dalších pět hodin jsem v rauši ze sebe a svého psaní. V pauze si dám rajče. Trpím ohromným spánkovým deficitem. Bolí mě palec na pravé ruce. Z psaní. Z čeho jiného. Když už píšu dlouhé texty na mobilu, měl bych si aspoň pořídit telefon s rozumným displejem, aby prsty nebyly v permanentní křeči. Jenomže já jsem Bivoj. Já svět řídím z malinké a nekomfortní Motoroly Moto G.

-

Co přesně píšu? V mém deníčků není jenom pravda. Tvrdím, že Pavla s Dorou odjely dvacátého, ale popravdě odjely už šestnáctého, čili čtyři dny předtím, než jsem udělal první čárku. Zalhal jsem tady, přehodil jsem datum. Za toto ohnutí pravdy zčásti může moje lenost. Narazil jsem při psaní na místo, kde bylo třeba zmínit Pavlin odjezd, a chronologické vyprávění mi připadalo jednodušší i čtenářsky vděčnější než retrospektiva. Druhý důvod, proč jsem se rozhodl skutečnost přece jenom trochu poupravit, je zajímavější. Chtěl jsem si svým rozhodnutím dokázat, že jsem stále MasterChef v oboru fikce. Dělá mi dobře, když v sobě vidím obra, tyčícího se nad malými kořenkami.

-

Jsem MasterChef, ale zároveň jsem připosránek. Posunul jsem pravdu i z jiného důvodu. Nevěřil jsem, že bych zvládl psát čistokrevný, místopřísežný deník. Tehdy a tehdy se opravdu stalo to a to... Styděl bych se. Pravdu ať si píší nějakí skuteční spisovatelé. Mojí životní i literární strategií vždy byla uhýbavost à la krtek ze hry Whac-A-Mole.

-

Ještě nedávno jsem byl tajnůstkář, nechtěl jsem na sebe všechno prozradit. Ale po týdenní zkušenosti s tímhle textem? Asi opravdu zkusím psát deník striktně podle reality. Tehdy a tehdy se stalo to a to... Části textu, které musím vymýšlet, mě unavují. Když sem překlápím fakta, jak leží a běží, můžu si dovolit zkratku a nemusím tak moc dbát na styl. Všechny tyto objevy nicméně blednou v porovnání se zjištěním, že bych díky záznamům o životě nakonec mohl začít žít. Deník není pasivní věc. Má svá přání a velmocenské ambice. Touží. Chce psát život a zakládat dramatické oblouky. Říká

mi, abych si dal pivo: „Dej si pivo a sleduj s tužkou v ruce, s motorolou v ruce, co se stane.“ Deník je úžasný tvor, který mi dopředejse úžasně snadnou autorskou práci.

-

Včera mi přišla pozvánka, abych se jako host zúčastnil festivalu Pohoda v Trenčíně. Měl bych tam číst a debatovat o svojí poslední knížce. Je to absolutní pravda. Pokud existují fakta, pak toto je fakt: včera mi napsali, ať přijedu číst na Pohodu. Je to absolutní pravda, ale zároveň absolutní lež. Ta věta z úvodu odstavce („včera mi přišla pozvánka, abych se jako host zúčastnil festivalu Pohoda“) pojednává o spisovateli, který je úplně v pohodě. Pokud bych sem tu větu napsal, působilo by to tak, že běžně dostávám pozvání na čtení, pohoda, no a následně zvažuju, zda se uráčím jet na Pohodu, pohoda... Pravda je, že nejsem takový spisovatel a nejsem v pohodě. Pozvali mě jenom z toho důvodu, že osobně znají mého nakladatele. Je to kamarádšoft, jeden z hlavních tahounů české literatury.

-

Jak mám psát deník, když na mě čistě deníkový záznam působí jako fikce? Znamená to, že budu muset všechno dlouze vysvětlovat? Ale trápí mě v téhle souvislosti ještě jeden problém: já na žádnou Pohodu jet nechci. Nic na tom nemění fakt, že deník chce, abych tam jel. Nic na tom nezmění ani Pavlina esemeska: „Aha, no já být tebou, tak to беру! Možná bys mohl pomalu začít navazovat kontakty s lidma.“ Život, sotva začal, se komplikuje.

-

Premiér Babiš měl dnes rozhodnout o odvolání ministra Arenbergera, ale na ČT24 jsem se právě dověděl, že se rozhodnutí odkládá na zítra. Premiér dnes odlétá do Bruselu

a už nestihne prostudovat dokumenty týkající se Arenbergerovy kauzy. Takhle se vyjádřil sám Babiš, jsou to jeho slova: „Letím do Bruselu. Nestihnu už před odletem prostudovat dokumenty.“ Státník: 1 + 1.

-

Počet nemovitostí, které Arenberger při nástupu do ministerské funkce opomněl přiznat, zatím vystoupal na 165. Včera jsme byli někde u stovky. Pozemky, o nichž mluvil jako o zděděných políčkách, mají podle nových informací 240 hektarů. Včera se navíc Arenbergera na tiskovce ptali, zda nevlastní nějaká zdravotnická zařízení v zahraničí, takže se seznam nevykázaného majetku pravděpodobně ještě rozroste. Člověku se chce zvracet. Zároveň si říkám, jestli Arenbergerovi nekřivdím. Skáču, jak pískají *Seznam Zprávy*. Mám v sobě resentment vůči bohatým... Vůči doktorům, když zrovna nejsem nemocný... Vůči povrchnosti. Mám hlavu, která je náchylná k děláním zkratek: Arenberger – kulak. Jsem schopný udělat tuhle zkratku, stejně jako ji dělají všichni Češi narození před rokem dejme tomu 1980. *Seznam* o téhle zkratce v mojí duši ví. Mačká ji. Z komerčních zájmů.

-

Onehdy jsem v Lidlu potkal známého. Zeptal se mě, proč mám v košíku colgate, jestli kvůli reklamě, která běžela na *Seznamu*, a já mu musel popravdě říct: „Čoveče, já si reklamu na tu pastu vůbec nepamatuju. Vsadil bych se, že jsem ji ani neviděl. Jo a ani si nepamatuju, že bych tu pastu kdy házel do košíku. Já si pamatuju jenom toho hajzla kulaka Arenbergera. Ty jeho políčka. Divný, čoveče. Divná doba, ne?“ Firmě Seznam díky mému resentimentu přitékají příjmy z reklamy a korporacím letí nahoru zisky. Jsem v hypnóze.

-

Možná bych se měl uklidnit a jít tentokrát proti proudu. Nechat být Čínu a Arenbergera a podívat se hlouběji pod povrch, když už se vysmívám kožařům a jejich povrchnosti. Třeba je Arenberger opravdu pouhý nevinný dědic, jak on tvrdí. Možná jsou na vině jeho rodiče... Pole a další pozemky po úmrtí rodičů nenápadně přešly na syna, který o jejich existenci možná ani nevěděl... Mohlo by to tak být, ale není. Arenbergera usvědčuje jeho žoviální styl. Pokud bych byl autorem detektivek, napsal bych knížku o tom, jak vraha usvědčila jeho stylistika. Arenbergera usvědčil prostý fakt, že ve svých promluvách o zděděném majetku opakovaně říkal „políčka“ místo „pole“.

-

Premiér Andrej Babiš oznámil, že ministr zdravotnictví Petr Arenberger v úterý rezignuje.

26. 5., středa

Včera jsem beze slova přešel událost, která by mi narušila tvůrčí plány. Dostal jsem od Pavly důležitou zprávu, ale tady jsem ji nezmínil ani jediným slovem. V posledních dnech jsem se při psaní deníku propracoval k žoviálnímu stylu, až arenbergerovsky žoviálnímu stylu, který se mi líbil a v němž jsem hodlal pokračovat aspoň dalších dvě stě stránek. Je těžké mít lehký styl. Stálo mě to hodně bolesti.

-

Co mi Pavla včera napsala, k pracně vydobytému lehkému stylu nesedělo. Chtěl jsem ve svém deníčku jenom tak žoviálně plácát, ale kvůli její zprávě bych se musel se svým úmyslem rozloučit. Možná bych se s ním musel rozloučit navždy. Sotva

jsem se aspoň trochu rozveselil, přišlo by temno. Pavlina zpráva se týkala zdraví našeho nenarozeného dítěte.

-

U Pavlina prvotrimestrálního screeningu po úpravě výsledků na základě krevního obrazu vyskočilo riziko Downova syndromu z hodnoty 1 : 7838, což byla maličká pravděpodobnost, na hodnotu 1 : 30. Internetové debaty nastávajících maminek, v nichž diskutující tvrdí, že jediným řešením je zbytečně se nestrachovat a počkat na další vyšetření, udělat si čaj, zabalit se do peřiny a vyplakat se, nebo jít skočit z Nulselského mostu, běžně začínají někde kolem hodnot 1 : 700. Jedna ku třiceti je strašně moc.

-

Neměl bych se sebrat a okamžitě letět do Čech? Snažím se odhadnout, jestli je zpráva ze screeningu skutečně tak závažná, abych to udělal, a nudím tím sám sebe. Kladu si pořád stejné špatné otázky, na které dávám stejné špatné odpovědi. Chce to změnu. Chce to začít znovu a víc popravdě... Takže ještě jednou... Pavla s Dorou odjely z Methany 16. května. Další tři dny jsem trpěl výčitkami svědomí, že jsem neletěl do Prahy s nimi. Po celé ty tři dny jsem nenašel odvahu dojít si pro jídlo. Zkoušel jsem lézt z penzionu oknem, abych nepotkal pana domácího. Byl jsem prašivý pes. Špatný otec, špatný manžel. Plemeno: sobec. Opaluju se u Egejského moře, zatímco moje těhotná manželka běhá v Praze po doktorech.

-

Abych se vůbec snesl, začal jsem čtvrtého dne po Pavlině odjezdu psát. Náhodou šlo o den, kdy se mi podařilo sehnat termín očkování proti covidu. Náhodou? Ne, nebyla to náhoda. Jakmile jsem se dočkal termínu očkování, dočkal jsem

se i vendety. Skončila moje pasivní rezistence. V mojí mysli se v ten moment něco pohnulo. Přestal jsem v myšlenkách vysedávat se zkrvaveným trikem u čínské ambasády, u čínské zdi. Vstal jsem, otočil jsem se k Číně zády a šel jsem dělat jiné věci.

-

Ad Pavlin screening: probrali jsme po Messengeru nastalou situaci a shodli jsme se, že v případě Downova syndromu půjdeme cestou ukončení těhotenství.

-

Může vydat výborné deníky někdo, kdo má velmi podobné jméno jako Jan Zábrana? Už slyším recenzenta Bílka, jak v nějaké debatě o české literatuře prohlašuje: „Česká literatura měla dva výborné pisatele deníků, Jana Zábranu a Davida Zábranského, nebo ne, počkejte, pletu se, chci říct Davida Zábranu a...“ Byl by to z mé strany mistrovský kousek. Schovat skoro celé svoje příjmení za to Zábranovo jako za strom. Schovat identitu. Použít Zábranu jako otisk prstu.

-

Píše mi herec Standa Majer a ptá se, jestli jsem druhého července v Praze. V Divadle Komedie toho dne proběhne derniéra *Konzervativce*, což je hra z mého pera, z mého mobilu. Standa má v představení hlavní roli. Kolik si díky mojí hře vydělal? Podle mě docela dost. Kolik jsem si vydělal já? Málo. Za sepsání textu jsem tehdy dostal nějakých 30 000 korun. Tantiémy jsem neměl žádné. Kůň, jemuž jsem předepsal jednu z vedlejších rolí a který v představení nakonec opravdu vystupuje, dostával tuším 7000 Kč za každou odehranou reprízu. Repríz se odehrálo určitě přes dvacet. Pokud počítám správně, kůň si dohromady vydělal zhruba pětkrát

víc než já. Píšu skoro zadarmo ku prospěchu literatury české, ale kůň se nažral, díky, nemáš zač. Pohoda, ne?

-

Možná bych měl tuhle knížku pojmenovat *Prezent* nebo aspoň *Jů a hele aneb Prezent*. Ten název se sám nabízí. Zprv dělám literaturu téměř zadarmo. Zadrulé jsem, jak se říká, pěkně dáreček. (O toho koně v *Konzervativci* jsem se s vedením Komédie dost hádal. Nechtěli mi ho dopřát. Ale vyvztekal jsem si ho.) No a k tomu se na stará kolena snažím prorazit své silo a konečně začít vnímat svět kolem sebe.

-

Standa Majer mi byl za svědka na svatbě. V té době (červen 2018) jsem ho znal sotva dva roky, pokud nepočítám, že jsem ho předtím vídal v televizi. Vzít si Standu za svědka byl svým způsobem risk, ale udělal jsem to, neboť jsem Standu měl rád. Věřil jsem, že taky má problémy. Své známé jsem tehdy neúnavně přesvědčoval, že Standa není jenom herec a vyučený truhlář, nýbrž především komplikovaný člověk. Fascinoval mě, lepil jsem se k němu, vysvětloval jsem ho. Dlouhé měsíce jsem se choval, jako bych na něj měl patent. Říkal jsem svým známým: „Standa je jinej, než se zdá. Má problémy. Není to tak jednoduchý, ne, není to jenom svalnatej a vysokej herec, ktej má každou holku, na kterou si ukáže. Ne. On chce víc. Má problémy.“ Byla to moje mise, vysvětlit ho. Důležitou roli na naší svatbě však dostal především díky své televizní slávě. Chtěl jsem té akci dodat lesk.

-

Při zpětném pohledu musím říct, že ani nevím, jestli Standa opravdu měl problémy. Spíše se kloním k závěru, že jo a že je má dál, k čemuž je ale třeba ihned dodat, že kdysi

se mi jeho trable líbily víc. Byly mi bližší. Naznačoval, že bych je mohl vyřešit. Že by je mohlo nějak vyřešit moje psaní, moje hloubka nebo moje porozumění, když jsem na něho hleděl u piva. Jo, tehdy naznačoval, že mu můžu pomoci. Od té doby se hodně změnilo. V poslední době už nám naše individuální trable pouze komplikují náš přátelský vztah. Individuální trable se vždycky nějak mýjejí. Vedou k tomu, že si člověk vytvoří tu takzvanou mentalitu síla. Pro jistotu už se vůbec nevidáme.

-

Pokud bych byl úplný skeptik, řekl bych, že Standa ve chvíli, kdy už mě z profesních důvodů nepotřeboval, přestal hrát roli kamaráda a komplikovaného člověka. V posledních pěti letech jsem přímo pro něho napsal dva divadelní texty, s nimiž měl úspěch. Žádné další texty už ode mě ale nechce, nálada v českém divadelním provozu se někdy v roce 2020 změnila. Moje jméno přestalo táhnout. A Standa najednou přestal mít problémy. Šel točit seriály pro ČT1. Třeba mám problémy nakonec fakt jenom já.

27. 5., čtvrtek, čtyři ráno

Moje romány a divadelní kusy nikdy neměly bezvýhradně oslavné recenze. Ty nejlepší ohlasy na moje texty se vždy nesly ve stejném duchu a vždy se dříve či později uchýlily k metafoře o spadlém řetězu. Recenzenti si pochvalovali slibný začátek, ale po něm vždy přicházelo zklamání, které rychle přerůstalo v podrážděný odpor. Recenzentka Klíčová o mém románu *Martin Juhás čili Československo* napsala něco v tomhle smyslu: „Myslela jsem si, že konečně čtu ten tak dlouho očekávaný velký román, ale s každou další stránkou

rostly moje rozpaky.“ Nemám sílu tu recenzi hledat, ale takhle nějak to bylo. Recenzent Chuchma se vyjádřil podobně o mojí divadelní hře *Herec a truhlář Majer mluví o stavu své domoviny*: „Na začátku to byla výborná zábava, ale pak tomu rychle spadne řetěz.“ Jeho recenze vyšla pod titulkem „Rozdíl mezi Bernhardem a Zábranským“ nebo „Proč Zábranský není Thomas Bernhard“. Tak nějak.

-

Chuchmova recenze mě zastihla v Praze na Hlavním nádraží chvíli poté, co mi skončilo vystoupení v rámci akce Čtení ve vlaku. Někdo z účastníků mi strčil do ruky *Lidovky* a pověděl: „Hele. Tohle jste viděl?“

-

Byl podzim roku 2016. Na sobě jsem tehdy měl koženou bundu, to si pamatuju přesně... Koženou bundu... Spíše koženou bundičku. Na nohách jsem měl zelené tenisky New Balance a nahoře bundičku z jehněčí kůže značky Pepe Jeans. Měl jsem na sobě oblečení za třicet tisíc, což tehdy byla nejen pro mě šetřílka kvanta peněz. Byl jsem zvyklý dbát o svůj vzhled. Pečoval jsem o vzhled asi až moc, neboť tato péče negativně ovlivňovala kvalitu mých románů i dalších textů. Vysvětlení viz následující odstavec.

-

Od pětadvaceti jsem každou knížku psal stejným způsobem. Vypiloval jsem začátek, ale pak jsem si vždycky rychle uvědomil, co všechno psaním ztrácím. Potřeboval jsem, aby text rychle šel ven, do tiskárny a na knihkupecké pulty, a aby mi pak venku sloužil. Všechno, čemu jsem tehdy ve svém vnímání světa připisoval důležitost, se dělo venku. Ven, ven... Romány byly součástí mé garderoby. Používal jsem

knížky a divadlo jako trumfy v rukávu: „Hele, tohle jsem napsal, tuhle koženou bundičku, ne, kecám, myslím tuhle knížku... Hele, v tomhle divadle zrovna hrajou moji hru... Hele, tohle je slavný a krásný herec Stanislav Majer, s nímž jsem poslední dobou v intenzivním kontaktu. Jsme partáci, ba kámoši.“ Román ven, já ven. Nemohl jsem se chovat jinak. Neměl jsem manželku, občas dokonce ani krásnou holku. Musel jsem ven.

-

Pamatuju si, jak tehdy vypadala moje příprava před cestou ven. Nejprve jsem se navlékl do drahého oblečení. Místo kabelky jsem si připravil některý ze svých románů nebo srolovaný plakát se Standou Majerem. Nakonec jsem kusem hadru setřel prach z Magnesie Litery, kterou jsem kdysi dostal... Kategorie Objev roku... Míval jsem tu cenu vystavenou doma na policice a leštil jsem ji, aby mi soška případně dodala ještě kapku lesku, pokud by se mi podařilo někoho přitáhnout domů... Načež jsem vyrazil podívat se do baru po potenciální manželce.

-

Podle spadlých řetězů v mých textech by šlo zpětně sestavit můj program v tom kterém roce. Co spadlý řetěz, to návštěva hospody, často v rouše beránčím, za účelem lovu. Zábranský – člověk bez hlubšího zájmu o psaní v masce spisovatele. (Mohl bych zajít ještě dál a říct, že Zábranský je člověk bez prvotřídního talentu, pouhý průměr, který je obalený nadprůměrně velkými svaly chtíce a vůle. Ale zrovna tímhle si nejsem úplně jistý a mým cílem není zacházet v zájmu zábavy co nejdál. Nejsem tady postava ani postavička. Nejsem Woody Allen.)

-

Už když jsem včera šel spát, měl jsem nepříjemný pocit, že mi začíná padat řetěz. Dnes ráno se moje podezření potvrdilo. Probudil jsem se ve čtyři hodiny čili ve stejnou dobu jako v předchozích dnech. Je tma, stejně jako byla tma včera ráno. U hlavy mi bzučí komár, stejně jako mi tam bzučel včera. Postel je stejně nepohodlná jako včera. Znáám to... Všechno by mohlo být stejné. Pod jednou podmínkou. Všechno by mohlo být stejné, pokud by mi po chvilce rozespalého polehávání naskočil vnitřní motor, jako dosud naskakoval každý den.

-

Zkoušel jsem od čtyř ráno snad až někdy do šesti otáčet klíčkem, ale bez výsledku. Jediné, co jsem během těch dvou hodin dokázal, bylo zavzpomínat na svoje knížky, které šly do světa dřív, než měly. Zavzpomínat a zapsat to. Toť vše. Ve čtyřiačtyřiceti jsem úplně jiný člověk, v jiné situaci, než jsem byl před deseti lety. (Před deseti lety jsem vyrážel na lovy v rouše beránčím. Nyní jsem samo roucho beránčí. Zvnitřnil jsem si ho. Jsem roucho beránčí skrz naskrz. Jsem roucho, deka, tma, postel...)

-

Včera někdy kolem večere jsem od Pavly dostal zprávu, která jistě dopomohla k mé pochmurné náladě: „Bože, tak mám další komplikaci. V tý moči, co jsem včera dávala u doktora, mám dost krve. Tak musím poslat další na kultivaci, aby se zjistilo, zda nemám zas nějakou infekci.“

-

Sotva jsem zprávu dočetl, přepadl mě pocit, že se všechno rozpadá. O vteřinu později přišlo vědomí, že je to pravda.

Ještě o vteřinu později přišly výčitky svědomí, jestli se Pavla nerozpadá zčásti i mojí vinou.

-

Když jsem si před lety, těsně po našem seznámení, prohlížel Pavlin Facebook, jedna z prvních fotek, na kterou jsem narazil, byla momentka z nějaké pláže. Pavla vypadá na fotce skvěle, jak je u ní zvykem. Jde v košili a dlouhých kalhotách podél vody a jí u toho hranolky. Netuším, kdo fotku pořídil, ale co se týče místa, sázím na Holandsko, kde Pavla studovala. Vždycky byla na rozdíl ode mě spíše severský typ.

-

Vypadá na fotce nejen skvěle, ale i spokojeně. Usmívá se do objektivu a v ruce drží jmenované nezdravé jídlo. *French fries*. Pusu má mastnou od majonézy. Ta fotka je poměrně cenný dokument, neboť naživo jsem Pavlu s hranolkami neviděl nikdy. Ale možná mluvím zbytečně složitě. Jde prostě o to, že po našem seznámení na mé přání začala žít zdravě. Nejíme sladké a tučné. Nic smaženého. V létě si občas dáme tvarohového míšu. Smetanové magnum si nedopřejeme nikdy. Jsem magor... Žijeme extrémně zdravě. Jinak řečeno, co se týče jídla, přestali jsme žít, užívat si. A hubli jsme. Zvláště Pavla poslední dobou vypadá trochu jako hranolek. Teď kvůli tomu možná má krev v moči.

27. 5., odpoledne

V Číně zemřelo při vysokohorském cross country ultramaratonu jednadvacet běžců, když je na trati zastihla bouře. Kdo by se té tragédii divil? Účastníkům závodu by možná už označení „cross country ultramaraton“ mohlo napovědět, o jak debilní jde podnik. Zvláště v Číně, která je trochu velká

„kántry“ na to, aby se dala „krosnout“. Nehledě k tomu, že „ultra“ je stupeň pro bohy, nikoli pro zbohatlé lovce zážitků z Pekingu nebo Šanghaje. *Financial Times* v článku o zmíněné tragédii citují experta: „Všichni tady v Číně chtějí ty nejextrémnější běhy s nejvyšší elevací. Jsou to amatéři, tech bros, entrepreneurs. Je to šílené. Ti běžci nemají průpravu.“

-

Překvapil jsem sám sebe. V lednici mám malé pivo značky Alfa. Včera jsem malou alfu přinesl ze supermarketu a nyní je v lednici. Je tam. Na půl cesty. Má potenciál stát se mým prvním pivem po šesti měsících abstinování. Stačí otevřít plechovku a nalít obsah do zakloněné hlavy.

-

Proč abstinuju? Jsem alkoholik? Kéž by! Rád bych do analů české literatury vešel jako někdo, kdo měl problémy s alkoholem. Pravda je taková, že abstinuju spíše kvůli vysoké kaloričnosti piva. Nechci tloustnout. Budu první, kdo do české literatury vstoupí s tím, že má problémy s cukrem.

-

Přišel mi e-mail s upozorněním, že se blíží uzávěrka hlasování o letošních cenách Magnesia Litera. Ó, bože. Před šestnácti lety jsem dostal Literu coby objev roku a od té doby jsem členem široké poroty, která hlasuje v kategoriích kniha roku a nejlepší debut. V téhle komisi je nás asi tři sta a já bych měl co nejrychleji zařídit, aby mě z ní vyškrtli. Nechci od Litery každý rok dostávat e-maily, které mi připomínají můj *arrested development*. V roce 2008 jsem byl objev roku, ale od té doby nic, nic, nic. Moje *Republika*, román z loňského roku o jedné politické vraždě na Slovensku, ani není v nominacích.

-

Ze zkušenosti vím, že mi organizátoři Litery nedají pokoj, dokud jim nějaké knížky nezaklikám v online formuláři. Udělal jsem to. Nečetl jsem žádný z asi dvaceti nominovaných titulů a hlas jsem dával podle toho, kdo mi zbyl, když jsem vyloučil lidi, které nesnáším. Takže... Anglista Martin Hilský a jeho knížky o Shakespearovi jsou asi bezva. Navíc Hilský je neškodný ročník narození. (Ohrožení cítím jenom od mladých. Staré ještě můžu dohnat. A doženu je.)

-
Od: zabranskydavid@gmail.com

Komu: matej.feldbauer@literarnyklub.sk

Matěji, srdečně zdravím a díky. Co se týče tohoto termínu, bylo by to pro mě z mnoha důvodů velmi náročné. Za jakých by to bylo podmínek, finančních, ale vůbec technických? Říkám rovnou, že bych potřeboval hodně silnou motivaci, jinak asi bohužel vyhraje nechuť řešit všechny ty komplikace. Těžká doba. Díky za reakci a pěkné dny přeju, DZ

-
Od: Matej Feldbauer

Komu: David Zábranský

Dobrý deň, čo sa týka honoráru, bolo by to 200 eur + cestovné a ubytovanie. Zároveň bude tento rok Pohoda aj naživo streamovaná, vďaka čomu sa povedomie o knihe dostane k oveľa širšiemu publiku. Festival Pohoda má takmer 83tisícovú fanúšikovskú základňu. A okrem iného, kniha Republika sa nesmierne hodí na tento festival. Vedeli by ste mi prosím trochu objasniť, čo konkrétne máte na mysli pod technickými podmienkami, aby som vám vedel dať čo najkomplexnejšiu odpoveď. Ďakujeme veľmi pekne.